

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitulum XIX. Veniens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

Veniens.

PARAPHRASIS.

Controversia fuit inter Abbatem S. Martini de Pannonia & Vesprimensem Episcopum super decimis & aliis quibusdam juribus spiritualibus Simagiensis Parochiæ & Comitatus; Abbas postulabat, ut Episcopus nec per se, nec per alium impediatur, quo minus decimas ex illis locis percipiat, secundum privilegium Pape Paschalis & S. Stephani Regis. Episcopus vero decimas illas quippe intra diocesis suæ terminos constitutas, ab Abbate, qui eas detinebat, restitui petebat, nisi jure speciali eas sibi competere demonstraret (quæ fuit legitima petitio iuxta *c. 2. de rest. spoliar. in 6. & c. 1. h. tit. in 6.* Quod vero ad alia jura Episcopalia attinebat, producta fuerunt privilegia à Paschali & Alexand. Pontificibus Monasterio concessa, in quibus continebatur, quod Clerici dictarum Ecclesiarum & Capellarum ad Monasterium pertinentium, Chrisma, Oleum sacrum, consecrationes Altarium & Basilicarum, ordinationes item Clericorum, qui ad sacros Ordines promovendi essent, à Diocesano videlicet Episcopo Vesprimensi peterent, si is Catholicus esset, & in communionem cum Ecclesia Romana permaneret, atque ea, quæ dicta sunt, gratis, & sine ulla prauitate exhibere veller, alioquin à quolibet alio Præsule seu Episcopo Catholico recipere possent.

Sed aduersus hæc privilegia Abbas allegauit aliud postea à Clemente Papa concessum privilegium, in quo amplius quid Monasterio tributum erat. Sed Innoc. III. hæc responderet, privilegium istud non rectè allegari, cum id prioribus privilegiis non deroget, quippe nullam de iis mentionem faciens, præsertim cum in privilegio Clementis inserta sint verba: *Saluis institutionibus Romana Ecclesia, eiusque legatorum.* Neque etiam obstat præ-

& tradit Abbas in *cap. Auditis. n. 7. ibid. Felin. n. 2. hoc tit.* Idem Abb. super hoc *cap. n. 4.* ubi ait, extendendum etiam esse id ad non exemptos, quod & ipsi Clericorum institutione ac destitutionem præscribere possint.

3. Not. III. Si alicui Sacerdoti per privilegium, aut præscriptionem competat, ut possit Diocesanos à peccatis absolueret, non idè consequens est, quod possit etiam absolueret à culpis illis grauioribus, quas Episcopus sibi reseruat, ut colligitur ex *cap. 2. de penit. in 6.*

4. Not. IV. Licet ad acquirendam possessionem ac præscriptionem juris aut Iurisdictionis universalis sufficiat exercere actum in vno aliquo genere cum intentione capiendi ac habendi possessionem omnium conjunctorum, argumento. *l. 3. §. 1. ff. de acquirenda possessione.* & indicat Innoc. in *c. 1. de Re lig. domib. Abb. hic n. 6.* Excipi tamen debet nisi alius sit in possessione jurium, tunc enim locum habet Regula, quod non plus aliquis præscribit, nisi quatenus possidet, uti hæc apparet, & in *cap. Auditis. 13. hoc tit.* ubi videri potest Felin. n. 10.

5. Not. V. Licet Prælatus exemptus promittere, aut transigere non possit super jure exemptionis suæ, aut Ecclesiæ suæ exemptæ, valet tamen compromissum, aut transactio super Parochiis aut Capellis, de quibus controversia est, num Episcopo subiectæ sint, an vero ab eius iurisdictione liberatæ, Prælato exempto pleno jure subijciantur, uti etiam colligitur ex *cap. Cum tempore. 5.* ubi docui not. 1. de arbitris; nam in tali casu per se ac principaliter non agitur de jure Ecclesiæ Romanæ, sed de jure ipsius. v. g. Monasterij, aut Collegiatæ Ecclesiæ. Quamobrem si contra tale jus 40. annis ab Episcopo præscriptum non sit, non poterit Ecclesiæ exempta se defendere allegatione Rom. Ecclesiæ, cui minor, quam centum annorum præscriptio obesse non possit; quamvis si agatur de præscriptione contra exemptionem ipsius Monasterij immediatè subiecti Apostolicæ Sedi, tali modo post 40. annorum cursum defendere se possit, uti hæc notat Felin. n. 3. & docui in *c. Ad audientiam. hoc tit.*

scriptio, per quam Abbas plus de dictis Episcopalibus juribus sibi arrogare volebat; vel enim consummata tunc erat, cum Monasterium aliud priuilegium à Clemente impetrauit; hoc casu Abbas juri per præscriptionem acquisito cum Monasterio renuntiâsse censetur. Accedit Abbatem coram Innoc. III. vsum fuisse priuilegio Paschalis, quod tamen intentioni eius quoad istum articulum contradicit. Vel præscriptio consummata non fuit, sed in processu erat, tunc sequitur, quod post impetratum priuilegium Abbas & Monasterium bonam fidem non habuerit, & idèò secundùm Canones præscribere non potuerit.

SUMMARIUM.

1. *Conuentus interdicto possessorio retinenda, potest super eadem re conuenire possessorem interdicto vnde vi.*
2. *Ab Episcopo proprio, si sit hæreticus, Schismaticus denunciatus &c. Ordines accipientes suspensionem incurrunt.*
3. *Neque tamen in tali casu de communi jure ad alium Episcopum ordinationis causa accedere possunt.*
4. *Qui priuilegium impetrauit cum moderatione, de eo mentionem facere debet, si aliud impetrare velit sine ea moderatione.*
5. *Impetrans priuilegium contrarium præscriptioni consummata, censetur recedere ab ea, eique renuntiare.*
6. *Et hac renuntiatio facta iudicatur, licet priuilegio illo contrario priuilegiatus vsu non fuerit.*

1 Not. I. Conuentus interdicto possessorio retinenda vt desinat molestus esse possessori, potest super eadem re conuenire possessorem interdicto vnde vi, aut clam, vel precario, vel per rei vindicationem petendo, vt res per vim, aut elanculum occupata, aut precario aliquandiu detenta, vel domini jure ad se pertinens sibi restituatur. Ita Innoc. hic. n. 1. Abbas n. 3. Felin. n. 6.

2 Not. II. Si proprius Episcopus sit hæreticus, schismaticus, excommunicatus, aut

Simoniacus, ordines ab eo accipi non debent, imò suspensionem incurrunt, qui à tali se ordinari sinunt, quod tamen intelligi debet, si Episcopus denunciatus sit. Sicut docuit l. s. tr. 9. c. 10. suspens. 2. Veruntamen in tali casu, quo à proprio Episcopo ordinatio accipi non potest, non est licitum, spectato communi jure, ad alium Episcopum accedere ordinationis causâ. Ita docet Abbas. hic. n. 10. & sumitur ex hoc. c. quoniam speciali priuilegio concessum est Monachis, vt in tali casu ab alieno Episcopo ordines suscipiant. Item ex c. 2. de temporibus ordinationum. in 6. Vbi Pontifex in speciali casu facultatem concedit, vt subditi ab alieno Episcopo ordines accipere possint, veluti in pœnam Episcopi proprii, qui ordinando sibi non subditos suspensionem annuam ab ordinibus conferendis contraxit.

Not. III. Si quis antea impetrauit priuilegium cum moderatione per quam alteri jus suum confirmatum erat, postea impetrando aliud priuilegium sine tali moderatione, debet facere mentionem de priuilegio priùs impetrato; ita sumitur ex text. & tradit hic Innoc. n. 4. aliud exemplum afferens: Si Monasterium à Sede Apostolica per priuilegium impetrauerat partem decimarum, reliquas decimas relinquens juri Parochiali seu Diocesali, postea verò omnes, aut maiorem partem decimarum, quam antea, de nouo impetrare velit, necesse est vt Prioris Pontificii priuilegii seu ordinationis faciat mentionem. Ratio dari debet, quia Pontifex si recordatus fuisset, aliam se antea modificatam dispositionem fecisse, per quam jus alterius veluti confirmatum fuisset, eam non faciliè immutâset.

4 Not. IV. Impetrans priuilegium contrarium præscriptioni consummata censetur recedere ab ea, eique renuntiare. Ita sumitur ex text. cum dicitur Abbatem non posse se defendere præscriptione temporis (videlicet longissimi, aut immemorialis sine titulo) in quo Chrisma, oleum, & ordinationes à quocunque Catholico Episcopo acceperit, cum enim post completam hanc præscriptionem Abbas seu Monasterium impetrarit

trāit priuilegium contrarium, idēd præscriptioni renuntiāssa censetur. Ita *Innoc. n. 1. & alii communiter.*

Aduerte autem, quōd 1. dicitur, si præscriptio completa sit, sin autem non completa, fieri potest, vt occurrente dubio (quod tamen malam fidem non inducit) si post inchoatam cum bona fide possessionem superueniat, & veritas deprehendi non possit; vti docui *l. 1. tr. 1. c. 5. n. 21.* priuilegium quamuis in alia & aliquo modo contraria forma impetretur ad cautelam, ita, vt subditiōe inseruire possit, si videlicet præscriptio de iure non subsistat, vti notauit *Alex. de Nauo hic. n. 37.*

2. Aduerte, quōd dicitur: si priuilegium sit contrarium antecedenti vsucapioni, vt in casu huius Capituli, alioquin si contrarium non sit, non obstat, quo minūs priuilegium absolutē & sub eadem forma impetretur, sicuti ex vi præscriptionis competit. Vti hīc docet *Innoc. loco cit. Abbas. n. 18.* Ratio reddi debet, quia hoc non infrequens est, quōd aliquis per priuilegium impetret, quōd communi iure ipsi competit, videlicet ad corroborationem eius, ac maiorem securitatem, omnēque dubitationem tollendam, si fortē in iudicio contra petitorē exceptio seu defensio ex vno capite probari non possit, vt ex altero probatio procedat, cūm facilior & expeditior sit probatio per priuilegium, quā vsucapionem.

Quæres. Vtūm necesse sit priuilegio impetrato aliquo vsu fuisse ad hoc, vt præscedenti contrariæ præscriptioni consummatæ renuntiare censeatur.

Responsio est negatiua cum *gl. hīs. verb. intentioni.* Quia hoc ipso, quōd priuilegiatus impetrat priuilegium contrarium, censetur renuntiare præscriptioni; cūm verō additur in text. nostro vocula *præsertim* siue *maximē* si vsus etiam priuilegii accedat, id ostendit etiam secluso vsu, tacitam renunciationem præsumentam esse.

* * *

Quoniam.

PARAPHRASIS.

Innocent. III. in Concilio Lateranensi definiuit, quoniam omne, quod non est ex fide, peccatum est, idēd nulla sine bona fide valere debeat præscriptio Canonica, aut ciuili, cūm vniuersim loquendo omni constitutioni, aut consuetudini derogandum sit, quæ absque mortali peccato obseruari non potest, quemadmodum necesse est, vt qui præscribere vult, in nulla temporis parte conscientiam habeat rei alienæ.

S V M M A R I V M.

1. *Habens intra tempus præscriptionis conscientiam rei alienæ, quam restituere, aut cui satisfacere debeat, is præscribere non potest.*
2. *Debitor ex personali debito, v. g. mutui cuius est conscius sibi, quōd debeat, si illud non soluat, creditore non petente, præscribere debitum illud non potest etiam tempore longissimo 30. annorum, licet Hostiensis & Abbas contrarium doceant, contra communem Theologorum, & Canonistarum.*
3. *Valet tamen statutum, vt Creditori jus non dicatur, si decennii spatio debitum personale non exegerit.*
4. *Bonā fide litigans & condemnatus ad soluendum contra executionem sententia potest scribere, altero solutionem non petente.*
5. *Pralatus sciens notoriē rem alienam à Monasterio detineri, tenetur eam restituere.*
6. *Si notorium non sit, nec à Pralato demonstrari possit, retinere potest.*
7. *Capitulum aut Conuentus cum bona fide non potest præscribere, Pralato habente scientiam rei alienæ, si ea communiter ab utroque possideatur, requiritur vtriusque bona fides.*
8. *Si Pralatus confiteatur rem alienam esse, non nocet Ecclesia, nisi ab Ecclesia vel Capitulo mandatum habeat, vel ad sit juris præsumptio, quōd res aliena sit, vel ea spectet ad solum Pralatum.*

9. *Re-*